

Wennen aan nieuwe situaties

Uitwerking van het pedagogisch beleid 0 -12 jaar

Inhoudsopgave

Wennen aan nieuwe situaties	2
1: De verschillende ontwikkelingsfasen	4
2: Hoe spelen we in op de verschillende nieuwe situaties?	5
3: Welke afspraken en schema's zijn er?	8
4: Hoe te handelen als een kind niet lijkt te kunnen wennen?	10

Wennen aan nieuwe situaties

Je voelt je thuis bij TintelTuin

In ons pedagogisch beleid staan veiligheid, geborgenheid, uitdaging en ruimte centraal. We willen dat ouders en kinderen zich thuis voelen. Belangrijke punten zijn:

- Een vertrouwde omgeving bieden. Vanuit geborgenheid en vertrouwen groeit een kind.
- Vertrouwen opbouwen, ook met ouders. We willen dat ouders met vertrouwen hun kind blijven brengen en dat zij de meerwaarde zien voor hun kind: in plezier én ontwikkeling.
- TintelTuin is een professionele partner in de ontwikkeling en zorg van het kind.

Je thuis voelen bij TintelTuin begint bij de start. Een goede start maak je als je stap voor stap kan wennen. Dit zorgt voor een 'zachte' landing. Investeren in een goede start doen we graag, het legt de basis voor de vertrouwensband.

Ook na de start zijn er nieuwe situaties waar we zorgvuldig mee om willen gaan. De vertrouwensband kan zo blijven groeien. Als het kind gewend is, zien we dat het kind zich veilig en vertrouwd voelt in de groep en bij jou. Het kind neemt zelf initiatieven, durft te spelen, op ontdekking uit te gaan en weet jou of je collega te bereiken. Dit is de basis om te kunnen groeien en waardevolle ervaringen op te doen!

In onze pedagogische actie boeken staat de concrete vertaling van het pedagogisch beleid naar de praktijk, zo ook voor wennen. In deze concrete vertaling staat globaal samengevat het volgende. We introduceren het kind en ouder(s) in de groep, vertellen zijn naam en laten kinderen kennis met elkaar maken. Met ouders praten we over de structuur en rituelen thuis, leggen uit hoe het op de groep gaat en stemmen af. Misschien is het bijvoorbeeld fijn om iets (met de geur) van thuis bij zich te hebben voor het kind, dit voelt vertrouwd en geeft houvast. We gaan zorgvuldig om met het afscheidsmoment en benoemen eventuele emoties. Door te observeren kunnen we goed aansluiten. Bij de iets oudere kinderen vragen we wat het kind wil doen en knopen gesprekjes aan. Zo leren wij het kind steeds beter kennen. De uitgebreide uitwerking vind je in de pedagogische actie boeken (PAB). Deze zijn ook voor ouders op de locatie in te zien.

Voor een zachte landing van een kind in een nieuwe situatie is afstemmen op de behoeften nodig. Vanuit onze visie, vertrouwen + uitdaging = groei, vinden we steeds weer de balans. Dat is maatwerk. Om dit goed te doen vinden wij het belangrijk om inzicht te hebben in het volgende:

- **Wat zijn de verschillende ontwikkelingsfasen? (1)**
 - Tevreden baby
 - De onstuimige dreumes
 - De zelfbewuste peuter
 - Het jonge BSO-kind
 - Het oudere BSO-kind
- **Hoe spelen we in op nieuwe situaties? (2)**
 - Nieuwe start – instroom
 - Naar een andere groep – doorstroom
 - Kind stroomt door naar andere groep
 - Tijdelijke plaatsing tweede groep
 - Samen met andere groepen
 - Structureel samenvoegen

- Tijdelijk samenvoegen
 - Samenvoegen voor een activiteit
 - Grote groep (>30 kinderen BSO)
-
- **Welke afspraken en schema's zijn er? (3)**

 - **Hoe te handelen als een kind niet lijkt te kunnen wennen? (4)**

1: De verschillende ontwikkelingsfasen

Ieder kind heeft een veilige en fijne basis nodig. De behoefte van kinderen verschilt per ontwikkelingsfase. Zonder strakke leeftijdsgrenzen zien wij de volgende fasen.

De tevreden baby

De baby heeft een grote behoefte aan (lichamelijk) contact. Hij richt zich sterk op vertrouwde personen en heeft hen nodig om te kunnen ontspannen en ontprikkelen. Het wennen vanuit een veilige haven, door nabijheid van de ouder de eerste wenmomenten, is hier dus extra belangrijk. In deze fase kan er sprake zijn van eenkennigheid. Wij erkennen deze fase en bieden hem een veilige haven en fysieke nabijheid.

De onstuimige dreumes

De dreumes heeft behoefte aan vertrouwdheid en duidelijkheid. Dit geeft de basis voor de dreumes om te gaan ontdekken. De dreumes ontdekt de groep steeds meer. Hij leert te vertrouwen dat zijn ouders weer terugkomen. Wij bieden balans tussen nabijheid en ontdekken.

De zelfbewuste peuter

De peuter kent de eigen 'ik' al beter. Hij heeft nog steeds een vertrouwd persoon nodig, vooral als basis om op terug te vallen en als de eigen emoties heftig worden. Wij bieden steun.

Het jonge BSO-kind

De eigen plek in de groep wordt steeds belangrijker. Net als het ontdekken van vrijheid. Een groep, die vertrouwen en duidelijkheid uitstraalt, helpt hen hierbij. We observeren en bemiddelen, coachen en prikkelen en doen voor en dagen uit. Wij bieden een fijne en goede groep en zijn beschikbaar.

Het oudere BSO-kind

Zelfstandigheid wordt steeds belangrijker, net als de relatie tot leeftijdsgenoten en het samen verkennen van de buitenwereld. Het oudere BSO-kind wil voor vol worden aangezien en meedenken en -beslissen. Wij bieden erkenning voor deze leeftijdsfase, we observeren en bemiddelen, coachen en prikkelen en doen voor en dagen uit.

2: Hoe spelen we in op de verschillende nieuwe situaties?

Naast een goede start zijn er andere situaties waar we zorgvuldig mee om willen gaan. Welke dat zijn en hoe we zorgen voor emotionele veiligheid, dat alles lees je hier. In hoofdstuk 3 staan de afspraken die we met elkaar hebben gemaakt en voorbeeld schema's.

a. Nieuwe start - instroom

Als een kind voor het eerst naar de opvang gaat, zien we dat als start. Tijdens de intake en rondleiding maken we kennis met elkaar. We nemen de tijd om de eerste wenmomenten te plannen, laten de ruimtes zien en ontmoeten de andere medewerkers en kinderen.

We zorgen voor emotionele veiligheid, voor een 'zachte' landing van het kind. Bij de start op het *kinderdagverblijf, voorschool en peuterspelen* blijven de ouders de eerste wenmomenten er bij. Het kind blijft steeds wat langer zonder ouder in de groep. Ook de ouder kan op deze manier stap voor stap wennen aan de nieuwe situatie.

Bij *schoolgaande kinderen* die rechtstreeks vanuit school naar de BSO gaan, zijn de ouders in de wenperiode niet in de groep. Dit geldt ook voor kinderen die naar de *voorschoolse opvang (VSO)* komen. Dit kan wat spannend zijn voor het kind. In de intake bespreken we of er iets meer nodig is. Zo nodig spreken we met de ouder af dat deze er even bij blijft.

Op de BSO kan ook, onder enkele voorwaarden, een vriendje komen spelen. Je verwelkomt het vriendje, vertelt de relevante afspraken en houdt een extra oogje in het zeil. Zie werkinstructie vriendje/ vriendinnetje BSO.

b. Naar een andere groep - doorstroom

Wanneer een kind naar een andere groep gaat dan kan dat om de volgende redenen:

- Kind stroomt door naar andere groep
- Tijdelijke plaatsing op een tweede groep

Bij doorstroom is de pedagogisch medewerker van de huidige groep vertrouwd voor het kind. Het kind is vaak ook al bekend met andere groepen en medewerkers van de locatie. Kinderen spelen vaak samen buiten of doen mee aan dezelfde activiteit (groepsoverstijgende activiteiten zie Hoofdstuk 2 punt c).

Kind stroomt door naar andere groep

Vooraf is er op het *kinderdagverblijf, voorschool en peuterspelen* een overgangsgesprek met ouders. Hier is meestal de mentor van de oude groep én de nieuwe groep aanwezig. In dit gesprek wordt informatie uitgewisseld, bij voorkeur aan de hand van het kindvolgsysteem en er worden afspraken gemaakt over de wenperiode zoals met welke activiteit er wordt gestart. Ouders worden uitgenodigd om een kijkje te nemen in de nieuwe groep.

Het kind gaat al een paar keer op visite in de nieuwe groep. Samen met de vertrouwde pedagogisch medewerker maakt het kind zo nader kennis met de nieuwe groep. Vervolgens start het wennen. De pedagogisch medewerker van de huidige groep brengt het kind naar de nieuwe groep. En blijft zo nodig er nog even bij tijdens het wennen zodat een kind kan 'landen'. Het kind blijft steeds wat langer in de groep. De nieuwe groep neemt de tijd om het kind te verwelkomen en sluit aan op de behoefte.

Voor de *baby's* rond de twaalf maanden, die van een babygroep naar een oudere groep gaan, kan het doorstromen extra aandacht vragen. Tussen de nul en de één jaar hechten ze zich sterk aan bekende gezichten en tegelijkertijd moeten ze nog leren dat mensen die weggaan ook weer terugkomen. Bij de doorstroom is hier erkenning voor. Zo kan de nieuwe mentor zorgen voor contactmomenten in de vertrouwde omgeving (gaat bijvoorbeeld op visite in de babygroep) en kunnen ouders ook extra uitgenodigd worden om een kijkje te nemen op de nieuwe groep.

Bij de kinderen in de *schoolgaande leeftijd* gaat de doorstroom naar een andere BSO-groep vlotter. Vaak hoeft een kind alleen even wegwijs gemaakt te worden. Je neemt de tijd om het kind, eventueel samen met andere kinderen van de groep, welkom te heten en te vertellen over de groep. De mentor van de oude groep zorgt voor een overdracht naar de nieuwe groep. Zij maken indien nodig aanvullende afspraken en brengen ouders hiervan op de hoogte. Tijdens de overdracht aan het einde van de dag nodigen we ouders uit om een kijkje te nemen op de nieuwe groep.

Tijdelijke plaatsing op een tweede groep

Redenen voor tijdelijke plaatsing op een tweede groep kunnen zijn:

- Afnemen extra dag bijvoorbeeld omdat er eenmalig een extra opvangdag gewenst is maar er geen plek is op de eigen groep.
- Plaatsing op tweede stamgroep bijvoorbeeld omdat er een wisseling of uitbreiding van opvangdagen gevraagd is en er nog geen plek is op de eigen groep. Ook structureel samenvoegen is een tweede stam/basisgroep plaatsing (zie hieronder structureel samenvoegen). We spreken van een stamgroep voor 0-4 jarige en basisgroep voor BSO plaatsing.

Voor deze situaties is er overleg tussen de medewerkers van de betrokken groepen om de emotionele veiligheid van het kind zo goed mogelijk te waarborgen. Er worden in dit overleg afspraken op maat gemaakt over wennen en indien nodig mentorschap. De mentor houdt contact met de ouders over deze afspraken. Een ouder geeft schriftelijk toestemming.

c. Samen met andere groepen

Om een aantal redenen kan het fijn zijn om samen op te trekken met een andere groep waarbij de *eigen stam- of basisgroep kan worden verlaten*. Bijvoorbeeld omdat er maar weinig kinderen zijn en kinderen op de andere groep een speelmaatje hebben. Je kan dan samen een activiteit aanbieden met kinderen van meerdere groepen tegelijk. Hieronder beschrijven we verschillende situaties.

Structureel samenvoegen

Het structureel samenvoegen van groepen kan bijvoorbeeld op een vaste dag in de week op een dag dat er altijd weinig kinderen zijn, tijdens vakantieopvang van de BSO of aan de randen van de dag kan ook worden samengevoegd. Om te zorgen dat het samenvoegen goed verloopt zijn hier locatie specifieke afspraken over. Deze zijn te vinden in de pedagogisch werkwijze van de locatie. (Let op, het betreft samenvoegen waardoor er een tweede stam- of basisgroep ontstaat).

Samenvoegen voor een activiteit

Bij TintelTuin organiseren we regelmatig leuke activiteiten. In onze pedagogisch actieboeken (PAB) vind je het PAB onderdeel activiteiten. De activiteiten vinden niet (alleen) met de eigen groep plaats maar kunnen ook *groepsoverstijgende activiteiten zijn*. Door groepsoverstijgend te werken vergroten we de wereld van de kinderen. Kinderen kunnen hiervoor hun eigen groep verlaten en bijvoorbeeld in de hal, gymzaal, buiten of in een atelierruimte een activiteit doen. Je kunt ook

denken aan een gezamenlijke natuur activiteit buiten de locatie voor alle peuters, de wijk in om de bibliotheek te bezoeken, een uitstapje met de BSO naar het treinmuseum of het samen organiseren van een feest. Kinderen ontmoeten andere kinderen en doen interessante ervaringen op. Ze profiteren van een breder aanbod dan binnen hun eigen groep.

Op een aantal BSO-locaties kan het aantal kinderen best groot zijn. Tijdens georganiseerde activiteiten, bij een *grote groep (>30 kinderen)*, waar kinderen uit verschillende activiteiten kunnen kiezen, wordt de totale groep van de BSO gesplitst over de activiteiten. De beroepskracht-kindratio (BKR) is tijdens de activiteit nog steeds leidend. Er kan (incidenteel) er een activiteit gedaan worden in een groep van meer dan 30 kinderen. Bijvoorbeeld bij een gezamenlijk feest, een sportdag of een uitstapje.

Kinderen moeten zich emotioneel veilig genoeg voelen om te kunnen profiteren van dit aanbod. We zorgen dat deze activiteiten voldoende voorspelbaar zijn en laten kinderen weten waar ze bij ons terecht kunnen. We zorgen voor passende emotionele ondersteuning. Over eventuele bijzonderheden m.b.t. allergieën etc. informeren we elkaar. In het geval van een activiteit *buiten* de BSO worden er extra afspraken over zichtbaarheid en fysieke veiligheid gemaakt. Voor meer informatie o.a. over de organisatie bij het verlaten van de eigen stam- of basisgroep zie pedagogische werkwijze van de locatie.

3: Welke afspraken en schema's zijn er?

Een fijne start begint bij dat het kind zich welkom voelt in de groep. We betrekken daarom de andere kinderen bij de komst van een nieuw kind. Samen met de kinderen heten we het nieuwe kind welkom. We maken de kinderen attent op elkaar. Dit vormt de basis van een goede groep met een positieve sfeer waarin kinderen langzaam maar zeker vertrouwd raken met elkaar. Verder hebben wij de volgende afspraken:

- Uitgangspunten zijn het welzijn van het kind en de werkbaarheid in de groep.
- We investeren tijd en geven extra aandacht om kinderen te laten wennen. We zorgen voor een 'zachte' landing door stap voor stap te wennen.
- Het afscheidsmoment is duidelijk. Het ritueel ervoor is naar behoefte. Waar het ene kind direct wil spelen, wil het andere kind knuffelen op schoot bij de ouder. Voor jonge kinderen is het fijn als zij weten hoe het afscheid verloopt. We bespreken dit met ouders.
- Het kan zijn dat er in een bepaalde periode meerdere kinderen tegelijk geplaatst worden. Onze voorkeur heeft het om deze kinderen om en om te laten komen tijdens de wenperiode zodat we dit met aandacht kunnen begeleiden. Dus één wenkind en (indien relevant) één wenuouder tegelijk.
- Bij doorstroom, met name op de BSO, kan het wenselijk zijn om meerdere kinderen van één groep tegelijk te laten doorstromen. Zo hebben ze al bekende kinderen om zich heen. De locatiemanager kan een verzoek doen bij relatiebeheer.
- Heeft een kind naast de reguliere opvang ook vakantieopvang op de BSO? Bij voorkeur starten kinderen niet tijdens de vakantie (de groeps-samenstelling is anders dan regulier). Uitzonderingen maken we in overleg met de ouders en locatie.
- Bij het wennen bij doorstroom kan het kind altijd terug naar de eigen, de huidige groep. Het kind telt mee voor de BKR van de huidige groep en niet voor de BKR in de nieuwe groep. We houden uiteraard zoveel mogelijk rekening met de rustige momenten op de nieuwe groep.
- Het verlof van de ouder loopt meestal rondom start van het contract af. De ouder gaat weer aan het werk. Om wel de wennmomenten in duur rustig te kunnen opbouwen, kan er voor het ingaan van contract al gestart worden met de eerste twee wennmomenten. Bij het wennen voor contractdatum is de ouder altijd aanwezig. Bij het starten na contract datum vragen we de ouder de eerste wennmomenten er (deels) bij. Ook de ouder kan op deze manier stap voor stap wennen aan de nieuwe situatie.

Voorbeelden voor wenschema's. Je kan hier naar behoefte van het kind van afwijken.

Voorbeeldtijden kinderdagverblijf. Starttijd is vaak tussen 9.00 en 9.30 uur.

- Wenmoment 1 (kan voor contract): 1-2 uur met ouder*
- Wenmoment 2 (kan voor contract): 1-2 uur met ouder*
- Wenmoment 3 (na ingaan contract): 3-3,5 uur zonder ouder (kan met middagslaapje)
- Wenmoment 4 (na ingaan contract): 5-5,5 uur zonder ouder, eventueel eerder ophalen afhankelijk van hoe het gaat

Extra aandacht bij doorstroom van *de baby* van 0-1 groep naar 1-4 groep (zie 2b)

Bij kinderen die 1 dag per week komen kan in de wenperiode een extra wendag per week aangeboden worden om het wenproces sneller te laten verlopen.

Voorbeeld tijden voorschool/peuterspelen/peuterplus** (halve dag VE)

- Wenmoment 1 (kan voor contract): 0,5 uur met ouder*
- Wenmoment 2 (kan voor contract): 1 uur met ouder*
- Wenmoment 3 (na ingaan contract): 1,5/2 uur zonder ouder
- Wenmoment 4 (na ingaan contract): 4 uur zonder ouder, eventueel eerder ophalen afhankelijk van hoe het gaat

De voorschool/peuterspelen/peuterplus locaties zijn gesloten tijdens de vakanties. Voor de zomer betekent dit een sluiting van zes weken. We streven ernaar om kinderen minimaal 4 weken voor de zomervakantie te laten wennen of anders pas na de vakantie te laten starten.

**Peuterplus hanteert een proefperiode. Zie de pedagogische werkwijze van de locatie.

*bij het wennen bij doorstroom naar de nieuwe groep gaat de ouder niet mee (zie H2 b). Er wordt gekeken naar *welke activiteit(en)* een kind mee gaat met de nieuwe groep. Denk aan eetmoment, vrij spel, activiteit met een kleine groep kinderen etc.

4: Hoe te handelen als een kind niet lijkt te kunnen wennen?

Het kan natuurlijk zijn dat een kind het nog moeilijk vindt om bijvoorbeeld afscheid te nemen of op andere momenten extra hulp nodig heeft omdat alles nog relatief nieuw is. In die gevallen is de nabijheid en ondersteuning die wij in de groep bieden vaak al genoeg om het kind verder te helpen. Het kan ook zijn dat het kind niet lijkt te kunnen wennen. Door de locatiemanager kan de pedagogisch coach of de senior gevraagd worden mee te kijken. Er kan een afweging worden gemaakt om het protocol extra aandacht bij opvallend gedrag op te starten. Gedurende dit hele proces wordt er nauw contact met de ouders gehouden. De locatiemanager heeft de eindverantwoordelijkheid.

Verwijzingen

Dit beleid geldt voor alle kinderen en alle opvangsoorten en opvangvormen binnen TintelTuin. Het sluit aan op het Pedagogisch beleid 0 tot 12 jaar en wordt verder vertaald in de pedagogisch actieboeken met o.a. een PAB wennen. Eventuele locatie specifieke afspraken zoals bij een samenwerking met school of een IKC, zijn te vinden in de pedagogische werkwijze van de locatie. Soms zijn er afspraken over gezamenlijke activiteiten of wennen.